

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Debrecen: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
 Budapest: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— október 6.

(Tisza gróf ajánlkozik.) Tisza gróf megint ajánlkozik. Nem ugyan Bécsnek, hanem a koalíciónak. Felajánlja segítségét a Kristóffy-féle választási reform letörésére és óvja az új többséget, nehogy felüljön a Fejérváry Kristóffy rálicítálásainak. — Szép dolog, ha nem lenne a nemes gróf még akkor is gyanus, a mikor jót cselekszik. — Talán éppen Mikszáth Kálmánnak azt a novelláját olvasta, amely egy szerencsétlen kezű parasztemberről szól. A hová ez a paraszti férfiú szavazott, az a párt okvetlenül ebből kott a képviselőválasztáson. Ugy állt tehát bosszút a rá nézve kellemetlen ellenfélen, hogy rászavazott és ezzel megbuktatta. — Féljen a szövetség ellenzék a Danausoktól, még ha ajándékot is hoznak!

(A Batthyány utca.) Talán azért, mivel Budapesten ma ünneplik 1848. nagy vértanújának az emlékét, tegnap a Batthyány-utcán bandukoltunk hazafelé. — Az ember igazán közel van hozzá, hogy ezen utca magát is vértanuvá tegye. Ennek világítása a legrosszabb, az aszfaltos járda telistelelik kakkal, döccenőkkel. Ezekten — a nagy sötétben — felbukhatik a fáradt vándor, esős időben pedig bokáig érő tocsogókba huppan bennük. Leggyalázatosabb a járda éppen a rendőrség épülete mellett. Tiszteljük meg a vértanú emlékét azzal, hogy a nevét viselő utcában tisztességes állapotok teremtessenek.

(Mit kap Fejérváry?) A miniszterelnökök rendszerint nagy ordóval szoktak helyeiktől megválni. Ugy látszik, hogy Fejérvárynak a Jakabokányizmussal való cimborasága nem nagy rendjelet, hanem csak jóhosszu orrot fog jövedelmezni. Lesz legálább mivel megörölni a nemzeti követeléseket!

Magyar színészet.

— okt. 6.

(gr.) A debreceni színház holnap üli fennállásának negyvenéves örömnünnepét.

Csak a színház fölépítésének évforduló napját ünnepeljük, mert a debreceni színészet ennél sokkal régebben szerepel a magyar művelődés történetének lapjain. A magyar Tháliának itt rengett bölcsője, évszázadok óta innen indultak lángeszök dicsőséges körutjára a magyar színészet legdicsőbb nevei.

Vörösmarty Mihály írja a budapesti Nemzeti Színház megnyitásáról, hogy ezen estén egy magát megbecsülő nemzet méltósága nyilatkozott meg.

Önmagát becsülte meg a debreceni közönség, a midőn már akkor is fényes multu színészetének a mostani fényes palotát emelte. Mása ez kicsiben a párisi nagy opera épületének, de nincs Európaszerte párja annak a nemes és hazafias szellemnek, annak a nagy nemzeti hivatásnak, melyet azon idők színésze képviselt és teljesített, a melynek a Múzsák debreceni temploma egyik legméltóbb tanyája volt.

Valóban joggal nevezték a színészt azon korszakban a *nemzet napszámósának*. Petőfi éneklí a színművészről:

„... a jelennek biztos főnyébe
 Le nem bocsátá hirt horgonyát,
 Elmegy nevével az idők hajója
 És menni fog egy öröklétet át...”

A magyar színész, a nemzetnek akkor vajmi szerényen fizetett, inkább a vándorbot, mint állandóan biztosított helyzet és zavartalan dicsőség jegyében működött napszámosa azonban még inkább érdemi az utókor háláját, mert nem csupán művészeti feladatokat, hanem nemzet történelmi feladatokat is teljesített.

Először tényezője volt a nemzeti öntudat életrekeltésének, a megtámadott nemzeti érzések ébrentartásának, a jogait követelő nemzeti nyelv fokozatos diadalrajutásának. Később, a nagy nemzeti harcok a'att, vagy a harcok veresége után, ő vigasztalta a csüggedt nemzetet és biztatta a szebb, jobb, dicsőbb jövővel.

Ha az osztrák hadvezér elmondhatta császárnak, hogy „táborodban van Ausztria“, a magyar színészet szentebb joggal hangoztathatta, hogy Thália táborában van egész Magyarország.

A színpadon élt az elnyomott magyar nyelv, a nézőtérén virágozott a nemzeti öntudat, nemzeti remény még el nem tiprott virága. Azon korban, mely a debreceni városi színház építését megelőzte s egy-két évtizeden keresztül még követte, a színészet valóban nem az volt, a minek ma látjuk, vagyis a szórakozás, sőt — a mint sajnos tapasztaljuk ma is — az ősmagyar hagyományokba, erkölcsökbe, a nemzeti szellemtől elváhatlan és tiszta, szép izlésbe ütköző tivornyahely. E helyett létevényese volt az ezeréves magyar nemzet legmarkánsabb jellem-

vonásainak. A történelem fényes, nagy eseményeit, tündöklő alakjait sorakoztatta a színpadon a szép, jó és igaz iránt fogékony nemzedék előtt, a magyar élet hamisítatlan képét rajzolta meg minden este, nem mulasztva el a világirodalom valódi klasszikus alkotásaiban rejlő halhatatlan szellemi érték feltüntetését. Magyar szó, magyar dal, magyar levegő uralkodtak a szentelt falak közt.

Ez volt a régi magyar színészet elé tűzött cél, ez volt jellemének valódi tükre, ez szelleme. Lélekemelő nagy művészet tárta elénk színházunk építésének korában is; a lelket megrázó tragikum, lelket felderítő kórikum kifejezései váltakoztak ezen időben a színen.

Igy volt az hajdan, ezért dicsőítjük a multat és ezért nem időzünk a magyar színpadnak hajh! sokkal alantósabb, csaknem mindenben változott és visszafejlődő jelenénél.

Azért, mert ha a jelen csüggeszt is, bizunk a jövőben. Azt várjuk, hogy színészetünk előbb utóbb visszater a régi fényes nyomokra és visszanyeri szárnyalásának a multban tanusított lendületét, magas repülését.

Súlyos válságok közt görnyedezik, nehéz időket él a nemzet. Valjon nem számíthatunk arra, hogy a szabadságában megcsorbitott, közéleti haladásában békóba vert nemzet, az egyházi életen kívül, ismét az irodalom, művészet és ebben a színház csarnokaiban találja fel szabad működésének egyetlen területét?

Nemzeti aggodalmunk ily időket jósol a magyarnak, a minek következtében arra buzdítjuk a színészek mai lelkes seregét, hogy művészi ténykedésükben nemesedjenek meg, lendüljenek fel, hogy a régi nagy kötelességek őket előkészületlenül ne találják s azok teljesítésére méltókká váljanak!

A jubileumi előadásban résztvevő régi jeles művészek, *Gárdonyi Antal* és *Mándoki Béla* tegyenek tanúságot arról, hogy miképen teljesítette a multban nemzeti és művészeti hivatását a debreceni színészet. *Blaha Lujza* pedig arra tanítsa a mai színész nemzedéket, hogy a törölmetszett, minden ízében és egészen magyar művészet mily nagy csodákat művelhet e hazában.

Néik köszönet, hogy résztvesznek színészetünk ünnepeiben.

A nemes debreceni közönségnek

Gőzmosóda

Debrecen, Széchenyi-utca 42.

Telefon 323.

Gyűjtő-kocsi.

hála és tisztelet, hogy a magyar színészetnek negyven év előtt fényes és biztos otthonot teremtett.

Az új színész-nemzedéknek pedig — ismételjük — szolgáljanak buzdítással a nagy múlt halhatatlan emlékei!

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, okt. 6.

A politikai világot mostanában csak az a kérdés érdekli, hogy mikor nevezi ki a király a Fejérváry-kormányt? Politikai körökben ma délelőtt az a hír járta, hogy a Fejérváry-kormányt okvetlenül reaktiválni fogják s a kinevezés október 10-ike után fog megtörténni. A hír természetesen nem autentikus és így a válság annyi szálló híre közé kell vonni.

(Andrássy Budapesten.)

Kossuth Ferencet ma délelőtt felkereste Andrássy Gyula gróf és a két politikus sokáig tanácskozott a helyzetről. A vezérbirozság legközelebbi ülésének idejét is megállapították, azonban Kossuth Ferenc ma délig ez irányban még nem tett intézkedéseket.

(A horvátok.)

A horvát kérdés sokat foglalkoztatja a koalíciót. Rokonszenvesen fogadják a fiúmei határozatot, annál is inkább, mert nincsen benne a horvát vezényleti nyelv követelése. Koalíciós körökben még attól sem idegenkednek, hogy a horvátok megkapják a horvát vezényszót, mert ez végre is nem árt a magyar állam suverénitásának. A horvátok többi követelését okvetlenül hajlandók megadni. Kikötés van rá, hogy legközelebb nyíltan érintkezésbe fognak lépni a horvátokkal, remélve, hogy ezzel sokat használnak a nemzeti ügynek.

(A választói jog reformja.)

Különbösen ismét az általános választói

jog kérdése foglalkoztatja a politikusokat. A legintenzívebben a szabadelvűpártot, amelyet gróf Tisza István cikksorozata egészen kihozott a sodrából. A pártban nemrégiben egy értekezleten az a kívánság merült fel, hogy az általános választói jog kérdésében foglaljanak állást. Akkoriban kijelentette Tisza, hogy ezt a kérdést nem lehet incidentaliter elintézni nem szabad szíval még zavarosabbá tenni a válságot. Később aztán mégis engedett annyiban, hogy a választási jog reformját figyelembe fogja venni a szabadelvűpárt programjának az elkészítésekor.

Az aradi gyásznapi emléke.

Felvonulás a hősök sírjához.

A debreceni ifjúság ünnepe.

— október 6.

(Saját tudósítónktól.) Bécsből ismét olyan szellők fujnak Magyarországra, mint ezéltől ötvenhat évvel és a reménytelenség szürke fátyla borult rá erre a szerencsétlen országra.

Ebben a reménytelen állapotban hova menekülhetne máshova a magyar, mint a temetőbe, ahol vértanui és a régi dicsőségnek nagy alakjai nyugosznak. Ott ezeknél a szent hantoknál merít erőt a további küzdelemre, amelyet csaknem négy évszázad óta folytat alkotmányáért.

A mai ünnep szép volt magasztos és megható, amikor a főváros polgárságának százai kizarándokoltak a temetőbe Battyány Lajos és Kossuth Lajos sírjához, hogy ott tegyenek fogadalmat arra, hogy az alkotmányért folytatott küzdelem fel nem adják s készek életüket és vérüket is feláldozni azért, hogy ez a küzdelem megteremje a ma gyümölcseit.

Október 6-nak évfordulóját Debrecenben is a szokásos ünnepségek keretében ünnepelték meg. Az ünnepségből első sorban az ifjúság vette ki részét.

Ünnepélyeket tartottak az összes egyesületek és tanintézetek is.

Az eseményekről részletes tudósításunk a következő:

(Az ifjúság ünnepe.)

Reggel 8 órakor a nagytemplomban istentisztelet volt, mely alkalommal Lovag Csiky Lajos, akadémiai dékán mondott szivreható imát, a mely a hívek szemébe könynyeket csalt.

Az ev. ref. főgimnázium kivételével a tanítás minden intézetben szünetelt és méltóan ünnepelték meg nemzetünk történetében e gyászos nap emlékét.

Délután 5 órakor a kollégium disztermében a Magyar Irodalmi Társulat rendezte ünnepélyét, amelyre nagy számú közönség gyűlt egybe és zsufolásig megtöltötte a hatalmas nagy termet.

A főiskolai kántus gyászdala után hozzászias éljenzés és taps között lépett az emelvényre Ferenczy Gyula dr. akadémiai igazgató, hogy megnyitóbeszédét megtartsa. — Hatalmas eszméktől, lelkesedéstől, hazafiai tüztől áthatott beszéd volt ez, mely mély bepillantást engedett a múltba s a jövőbe. Bizodalmat és reményt gerjesztett a hallgatóság és a hazafias tanuló ifjúság lelkében a független, szabad Magyarország kivívására.

Szünni nem akaró éljenzés követte beszédjét.

Varga Antal teológiai hallgató Kiss Endre hazafias költeményét élénken és sikeresen szavalta el.

Ezután következett Hajdu István gym. VIII. o. tanuló gordonka szólója Balogh István 4 jh. zongora kísérete mellett. — A Kossuth nótát meg kellett ismételnők, amikor az egész közönség énekelte azt.

Kiss Endre 2 jh., a Főiskolai Lapok szerkesztője megható emlékbeszédet mondott. Nagy hatással szavalt Steiner I., a ki Pósa Lajos „Az aradi tizenhárom” c. versét adta elő.

Azután a Himnuszt énekelte el a kántus, a melyet a Kossuth-nóta követett.

Az ünnepély lefolyása után az ifjúság Ferenczy Gyula dr. t. megjelenezte és a Petőfi szobor előtt a Kossuth nótát ismételtelen énekelte.

(A Kereskedelmi Akadémiában.)

A debreceni felső kereskedelmi iskolában megkapó, lelkes ünnepélyt rendezett

A tömeg.

Az István-úton, a rendőri őrszoba előtt harminc-negyven emberből álló tömeg verődött össze. Az ujonan érkezők kíváncsian tudakolták:

— Mi történt? Valakit bevettek?

Egy szegletes arcú asszony, kosárral a karján sietett felvilágosítással szolgálni:

— Én láttam. Ott álltam a kapuban, lisztet akartam hozni a boltból. Ott történt a nyárfa alatt a szegleten. Majd meghaltam ijedtemben. Egy leány leöntötte szeretőjét vitriollal.

— Mikor?

— Még egy fertály órája sincs. A legény összeesett. A rendőrök alig tudták lábra állítani. Olyan volt mint a halott. — Lehet, hogy bele is hal szegény. Jaj, Istenem! Én is majd összeestem. Borzasztó, hogy mi minden történik mostanában. Egy másik öregasszony vette át a szót. — Bizony mindennap lehet ilyet olvasni az újságban. — Egymást fáják emésztik az emberek. Soha se volt olyan csúf világ. Mihelyest valami bajuk van, összebeszélnek s egymást ölik agyon. A múlt héten is volt olyan eset. Az még rendezés dolog, mondotta a sovány, rongyos munkás ember, hogy elemészlik egymást. Abba senkinek sincs beleszólása. Aki nem akar élni, az menjen Isten hírével. Az olyat nem lehet marasztalni. De már a vitriol, aki kutya áldója van.

— Igaz, mondották a körülállók.

A munkás embernek hízogott, hogy

szava visszhangra talál. Kedvet kapott tovább magyarázni.

— Ezek a mostani lányok azt hiszik, hogyha a legény megírogatja őket, az már minden. Hogy akkor a legény más lányra ne is nézhessen. Mintha bizony a lányok nem esálnak meg a férfiakat. Olyiknak három négy szeretője van, aztán azt akarja, hogy mind az övé legyen. Telhetetlenek, disznók. . . Még vitriolt is öntenek a férfira. Volt egy pajtásom, iskolaszóga, azaz most is meg van az istenadta, csak a fél-szeme hiányzik. Kietta a vitriol. Nyomorék. A félarca csupa vörös hólyag.

— Ki öntötte le? — kérdezte az első vénasszony.

— Hát valami cselédlány. Olyan jó-fajta. Mert az én pajtásomnak már akkor felesége volt, mikor kikezdett vele. A lány tudta és mégis. . . Égetni kellene az ilyet — mondotta a szegletes arcú házmesterné, elevenen megégetni. Felakasztani a lábánál fogva. Az ilyen nem érdemel mást. Egy cilinderes ur furakodott keresztül a tömegben.

— Eresszenek, mit ácsorognak itt?

Aztán nem törődve, hogy a ráivalásnak van-e hatása, sietve bement az őrszobába. Ez a rendőrorvos, mondotta egy suhanc, ki ingujjban állott az őrszoba előtt. Most jönnek majd a mentők. . . Jöhetnek mondotta a munkás ember, nem sokat segítenek rajta. Én tudom, milyen a vitriol. Ahová odacsöppen, ott a herkópatér se segít. Láttam. — Abba bele is lehet pusztulni? — kérdezte egy vézna cselédlány, ki piros napernyővel ácsorgott a tömeg kö-

zött. — De bele ám, lelkem. Vigan, muzsikaszóval. Én az olyan lányt, aki vitriolt vesz a kezébe, a saját kezemmel tudnám megfojtani itt az utcán. Eltaposnám, mint a kártékony férget. Én megtenném. Isten icsese megtenném. Egy szürke szakálás hordár, kinek az orra olyan volt, mint a piros paprika, oktató hangon szólalt meg: Olyat nem szabad tenni öcsém. Mindennek meg van a maga regulája. Azért van törvény a világon. A törvény az első az parancsol mindenkinek, urnak, szegénynek.

A rongyos munkás ember dacosan kapta fel a fejét. — Törvény? Majd mit mondok a törvényre. Mit tud a törvény? Semmit. Az is huncot volt, aki kitalálta. A vörös orru hordár feddően rászólt: — No már ilyet nem kell mondani. — De mondom — pattogott a rongyos munkás ember. — Nem bánom, ha be is csúznak miatta. Uttem én már két esztendő egy asszony miatt. Padig a feleségem volt. Most is az. Verje meg a csoda! A szegletes arcú házmesterné összecapta a kezét. Látszott a számából, hogy szintén érdeklődik az eset iránt. — Ugyan, ugyan! A felesége? — Igen a feleségem, a hitese feleségem. Kifosztott mindenemből, aztán ott hagyott egy bodnárlegénnyel, egy váltott pófajú síhederral. Ezt tettem velem a tulajdon feleségem. Kisasszony napján, mult hat esztendeje. Ilyen az asszonyép. Én ismerem a fajtáját. — Hát aztán mit tett maga? — kérdezte a vörös napernyős cselédlány? — Csak annyit tettem, hogy megkéseltem a bodnárlegényt. Az asszonyt akartam, de a legény került hamarabb a kezem ügyébe.

tegnap az ifjusági önképző kör. Az ünnepélyen megjelent a kereskedelmi és polgári iskolák tanári kara és nagy számu közönség. A Hymnus vezette be az ünnepélyt, majd Kálnai Sándor elnök mondott szép megnyitó beszédet. Hatással szavaltak: Vajda Jenő, Goldstein József és Mihályi Sándor felsőkereskedelmi növendékek. Az ünnepély kiemelkedő pontja Labanc Mihály körvezető tanár hazafias tüztől áthatott gyújtó beszéde volt, melyet óriási tapsvihár követett. Azután Kelemen József tartott sikerült felolvasást a nap jelentőségéről. Az ünnepélyt a Szózat éneklése zárta be.

(Az 12r. elemi iskolában.)

Október 6-ikán mutatkozott be a közönségnek a helybeli 12r. elemi iskola újonnan szervezett „Erzsébet” önképzőköre. Kezdetleges megemlékezéssel ünnepelték a gyerekek október 6-ikának jelentőségét. Valóban lélekemelő jelenség volt végig hallgatni a műsort és szemlélni, mint lobban a hazafias tüze a kis gyermekek szívében. A csinosan összeállított, hosszú műsor minden szereplője derekasan megállta helyét. A műsor összeállítása és az ünnepély sikere az önképzőkör vezetőjét, Kuthi Zsigmondnét dicséri. A jól sikerült ünnepély a következő sorrendben folyt le:

1. Hymnus éneklés a növendékek. 2. Megnyitó beszéd tartja Kuthi Zsigmond igazg. ur. 3. Október 6. irta Lamphért G. szavalja Ernsth Mártha. 4. Az aradi 13. irta Feleki S. szavalja Révész Margit. 5. Október 6. felolvassa Kohn Erzsébet. 6. A nemzetes ur irta Lamphért G. szavalja Bányai L. 7. Október 6. irta Abrányi E. szavalja Lichtmann A. 8. Szentelt hantok irta Komcsy J. szavalja Klein Vilma. 9. Szomorúan szól a magyar nótá. Éneklés: Polgár Kató, Fodor Elza, Füredi Lili, Füredi Margit, Rosenberg Malvin, Veisz Ilona, Békéssy Anna. 10. Az aradi nap irta Lévy József, szavalja Herczfelder J. 11. Október 6. irta Dingha B., szavalja: Reichmann Edit. 12. Batthyányi hamvai felett, irta Ilyés B., szavalja Moskovits Margit. 13. Október 6., irta ifj. Abrányi E. szavalja Vizvári Klára. 14. Szózat: éneklés a növendékek.

A szereplők mindegyike élénk tetszést aratott.

(A gyásznapi Aradon.)

Október 6-át nagy fényvel ünnepelte

Nekem aztán mindegy volt. — Meghalt a legény? — Kérdezte a házmesterné. — Feleletet halt meg. Csak a balkeze lett egy kicsit nyomorék, de én egészen nyomorék lettem. A lelkem... Soh se fogom kibeverni... Mégis becsuktak két esztendőre. Ilyen az asszony-nép, ilyen a törvény. Az asszonyok kivétel nélkül a rongyos munkás pártjára szegődtek. Siettek szörnyülködni a női nem gonoszsága, elvetemedettsége felett. Különösen az idősebbek Erősen hajtogatták, hogy az ő idejükben jobbák voltak a nők. Csak mostanában romlott meg a természetük. A vasárnap csak heje-hujára való.

A leányok rosszabbak, mint a legények. Miket beszélnek! A házmesterné neki eresztette a nyelvét s nagy hévvel erősítette hogy ő elpirul, ha beszélni hallja őket. Aztán még nekik áll feljebb, ők öntenek vitriolt, Kiváncsian néztek az őrszoba ajtajára. A sovány munkás szintén felvette a lincselés ötletét. — Az ilyen cemenlát, aki vitriolt önt, ott kéne agyonütni, ahol érik. Ugy meg ráznám, mint Jézus a vargát. A körül állók nevettek. A hordár védelmébe vette a jog rendet. — Mondom nem okos beszéd az ilyen. Az a lány ugyanis elveszi büntetését. Megkapja amire rászolgált. A rongyos munkás ingerülten válaszolt: — Persze, hogy nem lehet. Nem engedik a rendőrök. Ugy vigyáznak arra a lányra, mint a processzió szent képre. Talán fiakkerben szállítják el. — Igen a zöld fiakkerben rohogotta a suhanc. A munkás folytatja: Csak azzal bántak a rendőrök, aki őket bántja. Egyszer egyik pajtásom belekötött az egyik rendőerbe.

meg a vértanuszobor előtt mintegy 200 főnyi ünnepelő közönség. Keszler Ede, az aradi színtársulat tagja Pósa alkalmi költeményét szavaltta el, majd Barabás Béla, Arad város országos képviselője magasröptű ünnepi beszédet mondott. A budapesti egyetemi ifjuság koszoruját Lázár Ferenc, a műegyetemi ifjuság koszoruját pedig Angyán István helyezte a szobor talapzatára, melyet számos egyéb koszoru is borított. Az ünnepelő közönség ezután a vértanuk vesztőhelyére vonult, ahol Szabolicska alkalmi költeményét szavaltta el. Este a színházban diszeldadás volt.

(Az országnépének zarándokutja.)

Budapestről táviratozza tudósítónk, hogy a fővárosban ma délután folyt le az a kegyeltes ünnepség, a melyet a budapesti hazafias polgársággal az ország népe karöltve rendezett a vértanuk napja emlékére. A délelőtti és déli vonatok csak úgy öntöttek magukból új idegeneket, a kik mind a gyászünnepre jöttek Budapestre. Se szeri, se száma nem volt a küldöttségnek, a melyek a hazai polgárságának lángoló hazaszeretét hozták magukkal.

A felvonuláshoz a parlament előtt gyülekezett a tömeg. Ugy fél három óra tájban már szinte lehetetlen volt a képviselőház környékén járni. Az óriási tér csak úgy feketélt a rengeteg embertől. A gyülekezésen megjelentek az egyetemi polgárok egyesletek vidéki küldöttségek, budapesti egyesületek stb. Jelen volt továbbá a Budapesten tartózkodó politikusok számos kitűnősége.

Három óra lehetett a mikor a menet Kossuth Ferencel, Batthyány Tivadarral, Polónyi Gézával és számos tüggetlenségi képviselővel az élén megindult a kerepesi temetőbe.

A lassan haladó menet mindvégig a Kossuth nótát énekelte s 4 óra tájban ért ki a temetőbe.

Itt legelőször Batthyány sirjánál kezdődött az ünnep. A legelső magyar felelős kormányelnök hamvai felett Kossuth Ferenc tartott nagy szabásu ünnepi beszédet.

Tyűh, hogy helyben hagyták. Azt hittem, lepedőben viszik haza. Ebben a pillanatban egy rendőr lépett ki a házmesterné hozzátalakodott. — Kedves biztos ur, nem halt meg az a legény? — Melyik legény? — Akit vitriollal öntöttek le. A rendőr nem válaszolt.

— Komisz pugris mormogta a munkás, — azt hiszi neki találták fel a világot. Ott percre múlva egy halvány szőke asszony jött ki az őrszobából, kendőjét mélyen a szemére húzva. Szeme körül élénk pirosság mutatkozott. A sírás uyoma. A tömeg halkán susogta: Ez az! — Néhány percre múlva ismét két rendőr jött ki. A munkás megszólította az egyiket: — Mondja miért eresztik szabadon az ilyet? — Mi baja van vele? — kérdezte a rendőr. — Nekem semmi, de annak, akit vitriollal öntöttek. A rendőr flegmával válaszolt:

— Öntött nyavalyát, nem vitriolt. Hát mi volt, kérdezte a hordár. — Semmi, az ura részeg volt, elitta az esztét pénzt s elakarta venni a fülbevalóját. Utcai botrányt csinált, bevittük egy kicsit.

A csöndület egy percre alatt szétoszlott. Csak a hordár és a rongyos ember maradt az őrszoba előtt. Az előbbi megszólalt:

— No, ugy-e hogy a férfiak között is akad komisz?

A rongyos ember kelletlenül válaszolt: Nem mondom, hogy nem akad...

Aztán, mint akit kudarc ért, lassan oldalaglott.

Zöldi Márton.

Utána Batthyány Tivadar beszélt nagy hatással. Fogadalmat tette a vezérlőbizottság nevében, hogy a magyar alkotmányt még vérrel is megvédelmezi. A többi szónokok Rátkay László, Hoek János voltak. Az egyetemi ifjuság nevében Melha Armand beszélt.

A tömeg innét Kossuth Lajos sírjához vonult, a melynél Ballagi Aladár országos képviselő szívet gyújtó hatalmas beszédet mondott. A gyászünnep végével a sírokat megkoszorúzták s a tömeg rendezavarás nélkül eloszlott a temetőből.

Egyház és iskola.

Az árvagyermek felruházása!
Tegnap délután azokatlanul élénk képet nyújtott az ev. ref. egyházi hivatal. Az egyház által ruházott árvák és a felekezeti szegénysorsu szülők gyermekei gyűltek ott egybe a ruhakiosztásra. Öröm és boldogság ült az apróságok arcán, derű csillogott a szemekben amint apró csoportokba verődve repeső szívvel várták, mikor kerül rájuk a sor. Mert nagy esemény ám ez az időszak a szegény kis istenadta előtt. Ilyenkor kapnak új ruhát, kalapot, csizmát, szóval jó meleg téli göncöt és milyen kellemes gondolatokat ébreszt bennük az, hogy nem kell fagyoskodniok. Hogy reszket az örömtől lelkük szegény kének, mikor felöltöztetik őket. Összeesköljék a gondnok kezét, a ki akiosztást végzi. 219 árva és szegény gyermeket ruház fel ez évben az egyház. 188 fiut és 131 leányt. A kiosztandó holmit tegnap délelőtt vették át az árvagyügyi bizottságnak erre kiküldött tagjai, Harsányi Gusztáv elnök, Jeney Miklós jegyző, Kató László gondnok és Baesó Dezső dr. Szakértőül megjelentek Varjas János, Balla Mihály és Pongó Lajos. A kiosztás d. u. 2 órakor vette kezdetét és el fog tartani két három napig.

NAP IRIK.

Napról-napra.

— október 6.

Itt a hon csalogánya,
A búbajos Blaha...
Oly szép, oly ifju, bájos
Ma is, mint valaha!

Ha te letűnsz, helyetted
A sors nekünk kit ad,
Hogy lássunk magyar asszonyt,
S ne léha franciát!

Színházunk ünnepén majd
Tapsol a publikum...
Ha látunk szinpadunkon,
Mindég jubileum!

Október 6. — és Debrecen.

— október 6.

Elmult ez a fontos jelentőségű nap, mely kell, hogy minden magyar ember emlékébe be legyen vésve. E napon végeztettek ki legiobbjaink, kik életüket és véréket a szabadság oltárán feláldozták. Ez a magaslatos gondolat és érzelem e jelentőség teljes nap alkalmából megnyilatkozott az egész országban a mi városunk is ki vette belőle a részét, hisz küldöttséget menesztett fel a fővárosba.

Városunkban az iskolákban alkalmi ünnepélyek tartottak. Nem hagyhatjuk azonban megrovás nélkül, hogy ebben a nagy magyar városban, épen most, mikor a politikai hullámszél a legmagasabb fokot elérte, elvértve, csak néhány fekete zászló volt ki tűzve s a mi mindennél talán sántább, mert a kegyeltes érvést bántja, az iskolákban előadások is tartottak.

Ez valóban szégyenletes állapot. Az ember nem érti, hiányzik az illető köröknél, a vezérlő férfiaknál a tapintat, a nemesebb eszmék iránt való lelkesedés, vagy oly közönyösen veszik e nap jelentőségét, mely történelmünkbe vérbetűkkel lesz beírva?

Erre mindenesetre magyarázatot kérnénk, mert ezt szó nélkül hagyni nem lehet. Ez nem kegyeletlen érzés!

— **Törvényjavaslat az állami tisztviselők fizetésrendezéséről.** Battbyány Tivadar gróf, a ki a tisztviselők érdekében nagy mértékben angazsálta magát, a Széll-féle törvényjavaslat alapján törvényjavaslatot készített, mely az eredeti javaslatot annyiban módosítja és kiegészíti, hogy az előléptetések a protekciós rendszert kizárják s egyúttal magában a törvényben olyan értelmű rendelkezést kontemplál, a melylyel a kormány köteleztetnék, hogy a fizetésrendezésről szóló törvény életbeléptetésétől számított hat hónapon belül a tisztviselők jogait és köteleseit szabályozó szolgálati pragmatikáról szóló törvényjavaslatot terjesszen a képviselőház elé.

— **A holnapi galamblovászat.** A nagyerdei sporttéren holnap déle és folytatódólag délután rendezendő galamblovászat iránt általános az érdeklődés. A versenyben való részvételre több mint 20 versenyző jelentkezett és többen lesznek, kik a helyszínen jelentkeznek Waldeck Frigyes gróf, ki a galamblovászatot rendezzi, fáradozik a siker érdekében. Értékes gyönyörű díjakat vásárolt a rendezőség Halász Nándor ékeszerészei, kinek főtéri kirakatában a szép díjak ma reggeltől megtekinthetők. A versenyre belépődíj nincs, a meghívott közönség jelenhetik meg.

— **Esküvő.** Városunk egy köztisztelőben és szeretőben álló tagjának, Szikszay Gyulának s nejének Jablonczay Margitnak bájós és nagyműveltségű leányát; Margitot feleségül vette Bikfalvi Ernő zilahi nagykereskedő és tartalékos huszárfőhadnagy. Az egyházi áldást rájuk fényes násznép kíséretében Szele György ev. reform. lelkész adta. Sokak jó kívánságához mi is a magunk részéről a legjobbat kívánjuk.

— **A Zilahi féle drámai pályázat.** A Zilahi féle drámai pályázat a jövő hét folyamán végre döntés alá kerül. Oláh Károly, bíráló bizottság elnöke f. hó 10-én, kedden délutánra hívta össze a bizottságot, melynek tagjai Szávay Gyula és Kardos Albert a Csokonai-kör, Zilahi Gyula és Szakáts Andor a szintársulat részéről. Amint tudjuk, tizenhárom Csokonairól írt szülő pályamű érkezett be, amelyek között van szomorujáték, drámai és vígjáték egyaránt. — Zilahy szándéka volt e pályaművek egyikével, vagy másikával megnyitni a debreceni évadot, ezt természetesen idejét multa, de talán akad a művek között olyan darab, a melyet november 17-én, Csokonai születése napján, a mi évenként megújuló Csokonai ünnepünk estéjén elő lehet adni!

— **Társas vacsora a diszeloadás után.** Ma szombaton este színházi előadás után Blaha Lujza, Mándoki és Gárdonyi s

neje tiszteletére a színházi bizottság, a sajtó és a színház tagjai, valamint a műpártoló közönség étlap szerinti barátságos vacsorára gyűlnek össze az „Angol Királynő” fehér termében. Minden művelt egyént szívesen látnak.

— **A Zeysig-ügy.** Hétfőig, amikor a most még a külföldön tartózkodó báró Herczeg Pétert fogják kihallgatni, szünet áll be a Zeysig röpirat botránya ügyében. A vizsgálatot, illetőleg a való igazság kiderítését nagyon hátráltatja az, hogy a bíróság nem hallgathatja ki Baneth Sándort s ha csak ő maga nem jelentkezik, nem is tudják előkeríteni. Baneth ugyanis, amint arról már már biztos tudomás van dr. Bakonyi vizsgálóbírónak, Párisban tartózkodik és Franciaországgal nemes szerződésünk arra, hogy az ilyen természetű bűnök elkövetőit kiadja. Egészen másképen állana a dolog, ha Baneth Berlinben maradt volna, ahonnan kétségtelenül hazaszállították volna. Node épp ezért szökött meg a jeles férfiú és választotta menhelyül Páris, a hol biztonságban érezheti magát. — Az a hír, mintha a bíróság megidézte volna kihallgatásra Kristóffy József belügynököt, Fekete József „barátját”, — nem felel meg a valóságnak. Szó esett ugyan arról, hogy Feketének gyakran volt Kristóffyval a kritikus időben találkozása a Margitszigeten, de a megidézés, legalább egyelőre, még nem történt meg.

— **Szerelmek és mérgek.** Szerelmi bánatában akart megválni az élettől az a fiatal 18 éves leány, a ki tegnap édes anyjának Kazinci utca 2. szám alatti lakásán megmérgezte magát. Györfi Izabella már húzamosabb idő óta szerelmi viszonyt folytatott egy fiatal emberrel, akivel az utóbbi időben állítólag jegyben járt. A vőlegény azonban néhány nap óta nem mutatkozott és ez a körülmény a leányt nyugtalanította. Csütörtökön írt is neki egy levelet, melyben hosszas kimaradásának okát tudakolta. A levélre azonban választ nem kapott. Emiatt aztán annyira elkeseredett, hogy tegnap délután édesanyjának és nővéreinek távollétében mérget ivott. Szerencsére komolyabb baja nem származott a folyadékától, melyből csak keveset vett be. A mérgek hatása nem jelentkezett rögtön, csak később lett a leány rosszul, hányingerei voltak. Hozzá tartozói, akik időközben hazaérkeztek nyomban orvosért küldtek, aki aztán megállapította a mérgezést. Rövid idő múlva megérkeztek a rendőrség emberei is és dr. Balkányi Ede kerületi orvos beszállította a csalódott leányt a kórházba, hol gyomormosást alkalmaztak, a mi után jobban lett és pár nap alatt teljesen kiheveri a baját.

— **Talált női óra.** F. hó 3-án találtattott egy női óra; igazolt tulajdonosa átveheti az I-ső ker. rendőrkapitányságnál.

— **Osztálysorsjáték** mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket húzták ki: 100 000 koronát nyert: 42992. 10,000 koronát nyert: 70225. 5000 koronát nyertek: 2626 67352 106899.

2000 koronát nyertek: 1016 6643 17566 21120 23171 25692 37535 41677 47735 47802 54542 62645 67111 76064 79983 81581 83218 89581 91909 98889 107116 107255 107490.

1000 koronát nyertek: 92 3798 4704 9764 15080 15879 19765 25457 29006 30361 30630 32005 33270 33863 37720 38799 38983 46994 51424 52916 52278 54031 59982 65726 68932 69760 72395 73810 77007 79962 81577 85213 88381 88591 93876 93887 98177 101657 104410 104800.

— **Lakodalom menyasszony nélkül.** Clevelandből írják a következő mulatságos históriát: A minap Stanton rendőrhadnagy előtt megjelent Danella János magyar munkás egy fiatal leány társaságában azt követelte, hogy a leányt zárják el. Kérdezve az okot, a rendőrhadnagy a következő tényállást derítette fel: Danellának és a leánynak az elmúlt szombat estére volt kitűzve az esküvője és Danella már megrendelte a lakodalmi vacsorát is. Péntek reggel a leány Lorainba ment, hogy — mint vőlegényének mondta — néhány ottlakó rokonát meghívja az esküvőre. Igérte, hogy szombatra magint Clevelandba lesz. Eljött a szombat délután és Danella négy óra hosszat várt jegyesére, de ez nem érkezett meg. Az esküvő nem volt tehát megtartható, de azért a násznép elfogyasztotta mind a vacsorát. — Hétfőn visszatért a leány és mentetve elmaradásáról, kijelentette, hogy kész az esküvőre menni. De most már a leány nem akart tudni a házasságról, hanem azt követelte, hogy miután addig zárják el, a míg nem fizeti a lakodalmi vacsora költségeit. Persze, hogy a rendőrhadnagy nem teljesítette Danella kívánságát. A leány csak akkor bocsátotta el a leányt, mikor a rendőrhadnagy — őt fenyegette lecsukással.

— **Adományok a siketnémáknak.** A siketnémák részére újabban a következő adományok folytak be: Hibján Ferenc, Nyiregyháza 1 kor 04 fillér, Özv. Lengyel Imréné 20 korona, Debrecen város évenkénti adományának fele 1000 korona, Hajdumegye alapítványának félévi kamata 400 korona, Egy templom társaság 12 korona, Debreceni kölcsönös segélyező egyesület alapítványa 100 korona, Tisztviselők önszegélyező egyesülete (koszoru megváltás) 20 korona, Szatmár város gyűjtése 66 korona 80 fillér, Nyirboghány községe 2 korona, Szatmár város alapítványának kamata 83 korona 33 fillér, Geszticzky István, Nyiregyháza 20 korona, Valla József gyáros, Budapest 10 korona, Kolódhivatal, Ferencely 6 korona, Schulz Vilmos, Budapest 5 korona, Gellert József, Pérecesny 3 korona 90 fillér, Debreceni Kereskedelmi csarnok (koszoru megváltás) 20 korona, Kender és Jenipar r. t., Budapest 5 korona, Jutafonógyár, Lajtaufalu 5 korona, Izr. nőegylet Erzsébetalap 10 korona, Fejes János, Soroksár 10 korona, Lédeci cementgyár 2 korona, Boros Anna k. a. Debrecen 10 korona, Elüljáróság, Vámpospércs 5 korona 88 fillér.

— **Halálozás.** Az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozások jelentettek be: Szabó Imre ev. ref. 1 hónapos, Széplaki László ev. ref. 68 éves, Búdi Mária ev. ref. 13 hónapos, Biró Ferenc ev. ref. 72 éves, Kiss János ev. ref. 6 hónapos, Rabéci Viktor ev. ref. 2 hónapos.

— **Dinnye tolvajok.** Kovács Sándor, Katona András, Katona Balázs és Bócsi József tanyai lakosok a közeli kereszt puszta határában levő dinnye földekről nagyobb zsákmánnyal igyekeztek tegnap este hazafelé. Utközben szembetalálkoztak a határosokkal, aki a dinnyéket elvette tőlük és a tolvajlás miatt feljelentette őket a rendőrségen.

— **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac utca 44. dr. Ujfalu-szék. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kávéházban.

Lithion tartalmu!

A singléri

Lithion tartalmu!

— SZULTÁN-forrás —

hugyoldó és hugyhajtó hatássu.

Könnyen emészthető. Szénsavdús. Gyógyviz és üdítő ital. Szakorvosok előkelő betegek, vesebajoknál emésztési és légzési szervek hurutainál páratlan sikerrel alkalmazzák illetve használják.

Magyarország legolcsób gyógy-és élvezeti-vizeinek egyike A SZULTÁN-forrás kutvezetősége. HOLENIA BÉLA, Eperjes

Kapható: Kontsek Géznál Debrecen.

**Az Arany Blka kávéházban szin-
ha este cigányzene.**

SZINHAZ.

MŰSOR.

Szombat, okt. 7. A debreceni színház
tönnállásának 40 éves jubileuma.

Szél-jegyzet egy ünnepséghez.

— október 6.

Magasztos, szép ünnepre készül Debrecen város közönsége. Negyvenedik évfordulóját ünnepli annak, hogy az alföldi magyar metropolisa állandó csarnokot adott a magyar művészetnek. Impozánsnak, nagyméretűnek ígérkezik az ünnep, és még is, aki csak futva is bele lapoz Debrecen város színészetének történetébe, hatalmas részt lát az összeállított ünnepi programmban, amit kellő körültekintéssel ép' úgy el lehetett, mint a hogy elkelt volna kerülni.

Az ünnep igazi koloritját csakugyan a régi gárdának, — a most már veterán, de egykor sok dicsőséget látott uttoróknak — a programmba illesztése van hivatta megadni.

Az est műsorának összeállításánál ki is csillan az, hogy az ünnep rendező faktorai számoltak ezzel és törekedtek is erre. De hogy? — Legyünk őszinték — felületesen.

A régi gárdának — mintegy visszaidézése az elhagyott deszkákra csak akkor igazán — a dolog méltóságának megfelelően főemelő, ha lehetőleg teljességre törekszik. Ha mindazt az élő jeleket sorba állítja, akiknek művészi multja elváhatatlanul van az ünnepelel deszkákkal egybeforrva.

Nem akarunk vádat olvasni az ünnep rendezőségére, de szemet sem hunyhatunk a tévedések fölött.

Vagy nem bántó-e a tévedés, hogy a régi jeleseknek két olyan tagja, mint Tömösváry Lajos és neje Tömösváryné, Farkas Irma a jubilaris előadás műsoráról lemarad!

Kell-e Debrecen közönségének bővebben magyarázni, hogy mi ez a két név a lefolyt negyven év történetében? Vagy e a régi színházjáró publikumnak csak egy tagja is, a ki ne örízne egy egy kedves emléket az ő feledhetetlen alakításukból? Előváhatatlan szíllak fűzik e művész párt Debrecen színművészetéhez s e két névnek előkelő hely van biztosítva a magyar színművészet történetében is.

Vagy talán az ünnepi program pontjait leszögező tekintet csak azért siklott el felettük, mert dicsőségben gazdag pályafutásuk után ide tértek megpihenni közénk — Debrecenbe?

Hogy itt egy mélyreható tévedés történt, azt be kell látnia magának a rendezőségnek is. Hogy pedig ezt a tényt; most, mikor már a dolgon segíteni úgy sem lehet, konstataáljuk, úgy érezzük, kötelességet teljesítünk vele: és jogosultnak tartjuk a megütközés hangján szólni, — egy körünkben élő, a most jubilaris színházzal a multban szorosán összefüggő művészpár érthetetlen mellőzéséről.

Azt mondják: „senki sem profa a maga házájában!” — Az ünnepi programot összeállító bizottság változtatott a dolgon, s hozzá tette: „még az sem — aki volt.”

Z. A.

* **A mai jubilaris előadás iránt.** nagy érdeklődés nyilvánul, úgy hogy előre láthatólag szűk lesz a színház nézőtere a közönség befogadására. A fővárosból — a közreműködőkön kívül — megérkeznek gr. Festetics színészeti felügyelő; Mészáros színészeti igazgatója és Bezeredy miniszteri tanácsos.

* **Bibor és gyász.** Október 6-ának hangulatába helyezkedett a színtársulat. Ma estére Hegedüs Lajos „Bibor és gyász”-a került színre. Mily különös kor volt az, a melyben ilyen darabokat írtak! Milyen sajátos-

gos maga a romanticismus a melynek talajából fakadt eza virág is! Egyrészt csupa szónoklat, csupa hangzatos, néha csak kongó-bongó frázis, egymást minden átmenet nélkül követő, szertelen érzelmek... Másrészt igazságok, a melyek ma is megdöbbentenek és összehasonlításokra készítenek, egy-egy bájos jelenet, az érzelmek egy egy költői felcsillanása. Lélektan minél kevesebb, hatásvadászat minél több, Mindez bőven foglaltatik a Hegedüs Lajos évtizedek hazafias ünnepestéin kipróbált hatású drámájában. A mi földolog, játszani lehet benne; a színész és a szerep egymást emelik, viszik benne. Hej, ha nem a debreceni nyugodt kedélyű publikum hallgatta volna az előadást, mi esoda tapsvihar zudul fel, a mikor az idegen, rossz tanácskoztól köravezett királyról, a trón örökléséről és más hasonló aktualításokról harsogtak a színen! A taps azonban leginkább a szereplőknek szólt. Lelkesen, szépen játszottak. Szakács Andor (II. István) hatalmas alakító képességéről tett ma este is tanubizonyságot. Ternyei Lajos (Vak Béla) ma találta meg igazán önmagát. Már az erdei jelenetben is rokon-szenyvel játszott, mikor pedig tudára adják királyválasztását, annyi hővvel és erővel játszott, hogy meglepett és elragadott. Megtapsolták és éljenztek. Markovics Ilkának (Idill) több szép jelenete volt az este. Így az erdei jelenetben s a mikor Béla védelmére hívja fel a várőrséget. Békés Gyula (Szendrő) mint „ősz keresztény” és Deési Alfréd (Pál) mint „szentséges atya” színtéje igen jók voltak. Megemlitendők Vadász Lajos, Krasznay Ernő sat. Valjon Arday Ida, a kitiindó drámai művésznő az, a ki ma is nehány szavas, színtelen szerepben lépett előnk? Kóristánának való munkát végzett. A darab előtt Szakács Andor szavalt a Palágyi Lajos alkalmi költeményét. Nemes hűv tucat versre pazarolva, holott ott vannak a Tóth Kálmán, Ábrányiak és mások október hatodikára írt szebb-nél-szebb ódáik. Nemzeti ünnep lévén, a katona zene ma estére elszellett. Nem bántuk meg távollétét, mert a zenekarban működő Magyarok pompás magyar zenéje, kivált a tárogató szőlők, többet értek a k. u. k. zenénél. Megis bocsájtsuk a katonazene elmaradását, mert hiszen azért közös az armádia hogy semmi köze se legyen a magyar nemzet öröméhez és bánatához. A jövő szezonban azonban beszélünk az olyan zenéről, a mely elbuvik a magyarság kegyeletes ünnepei elől. Elég volt már ebből a tréfából. — Hát a függöny? Tegnapi tulhoszok voltak a felvonás közök, ma meg a végzőkát sem várta, oly hamar legördült. Végül üdvözljük a színpadon szerepelt lábszönyeget, a dírekeió drága klenódiáját, amelyet kivált a hazafias és klasszikus darabok legfőbb vonzerejének tekint.

* **Aszfalt betyár.** Ez a címe annak a darabnak, a mely vasárnap este kerül színre. Ez a darab a mult idényben a fővárosban roppant népszerűsége tett szert, 30-szor került színre egymásután.

* **Előkészületen van s közelebb már színre is kerül az „Ember tragédiája”,** a gr. Eszterházy-féle fényes diszletekkel. A darabról ismertető füzetek jelentek meg, melyek a könyvkereskedésekben, valamint a színházi pénztárnál kaphatók.

TAVIRATOK.

A világbéke.

Washington, okt. 6. Rosen báró orosz nagykövet és Root államtitkár a javaslatba hozott második hágai konferenciáról tanácskoztak. Megállapodtak abban, hogy Root legközelebb fogalmazza meg az Egyesült Államoknak az orosz meghívásra küldendő válaszát. Eddig formális meghívásokat nem küldtek szét, mert kevárják, a mig megfelelő számú kedvező választ kapnak.

Sikkasztó polgármester.

Offenburg, okt. 6. Haas Herman, kapellodeki polgármester tegnap jelentkezett az ügyészségnél és bejelentette, hogy mint a segélyegylet pénztárnoka 30,000 márkát sikkasztott és 60,000 márka értékű váltót hamisított. A sikkasztást már 15 éve üzi.

Öngyilkos uriaszony.

Budapest, okt. 6. Boránt Gézané, kassai vasuti hivatalnok neje, ma nevelőanyjának Ferenc köruti lakásán, a hol látogatóban volt agyonlőtte magát. Borántné tettének oka ismeretlen.

A moszkvai egyetem bezárása.

Moszkva, okt. 6. A moszkvai egyetem bezárását a következő események idézték elő: Az egyetemi hallgatók engedélyt kaptak a gyűlés megtartására, a melyre sok idegen elem, u. m. sztrájkoló nyomdász és egyéb munkás egyetemi hallgatók, összesen mintegy 3000 főnyi tömeg gyűlt össze. Mikor a terem egészen megteltek, a gyűlésezők magukra zarták az ajtót. A rektor az egyetem biztonságát féltette és tartott a közelben felállított rendőrség beavatkozásától és ezért rendkívüli tanácskozássra hívta össze az egyetemi tanácsot. A tanács, a melyet a hatóság is felszólított, hogy ne tartsa az egyetem falai között oda nem való elemek tüntetését, elhatározta, hogy az egyetemet bezárják. Ma reggel mintegy 1800 diák a rektor engedelmével gyűlési tartott. A rektor résztvett a gyűlésen és kijelentette a hallgatóság előtt, hogy ha nem engedik meg a jövőben, hogy idegen elemek hatoljanak be az egyetem falai közé, úgy az egyetemet rövid időn belül megnyitják. A tanács a mai nap folyamán fog foglalkozni az egyetem megnyitásának kérdésében.

Földrengés.

Bologna, okt. 6. Ma reggel 2 óra 45 perckor két másodpercig tartó földlökés volt érezhető.

A gyilkos szocialistát elfogták.

Budapest, okt. 6. A rendőrség ma letartóztatta Neunfeld József szocialista kerteszt, a ki a mult napokban lezajlott tünteteskör Somogyi Jenő egyetemi hallgatót megzsarolta.

Budapesti gabonatózsde.

(Déli áriat.)

Budapest, okt. 6.

Buzakinálat ój, vételkedv élénk. — Szilárd irányzat mellett 65,000 méter-mázsa került forgalomba 10 fillérrel drágább árakon. Egyébb gabonanemek közül tengeri tartott, a többi szilárd. Időborus.

Buzs októberre	15.98—16.00
„ áprilire	16.68—70.
Ross októberre	12.98—13.00
„ áprilire	13.60—62.
Deb októberre	12.94—96.
„ áprilire	13.08—10.
Tengeri májusra	15.32—34.
Repece 1906. augusztusra	24.40—60.

Törvényszék.

Szélhámos nyelvmesternő.

Becsapott szállodatulajdonos.

Egy grófkisasszony regénye.

— október 6.

(Saját tudósítónktól.) Ez év július havában páratlanul érdekes eset történt Debrecenben. Egy regénybeillő történet, melynek

hőse egy szélhámos nyelvmesternő, aki kitűnő tapintattal és finomul kiesztelt ravasszággal végrehajtott szédülésével annak idején általános feltűnést keltett. Ogay Ilonának hívják ezt a jeles hölgyet.

Egy forró nyári délután érkezett Debrecenbe és Németh Mátyás vasúti vendéglőjébe szállott meg, ahol mindjárt hat hétre bérelt szobát. Németh Mátyás vendéglős nagy tisztelettel és alázatos hajlongások között fogadta az előkelő külsejű vendéget, aki lekötelező nyájas, megnyerő modorával csakhamar az egész szálloda személyzetét meghódította.

Minden szavát lesteék, örültek, keresték az alkalmat, hogy valamiben szolgálatára lehessenek.

Dehogyan is gondolta Németh Mátyás uram, hogy közönséges csalónővel van dolga, mikor vendége néhány nap múlva leereszkedő bizalmas hangon diszkrét közlékenységgel egy nagy titkot bizott rá. Már az bizonyos, hogy nyomban főbe kolintotta volna azt, aki az ő vendégét meg merte volna gyanúsítani.

Büszke önértet dagasztotta a Németh keblét, hogy épen ő lehetett az a szerencsés, akit önagsága bizalmával megajándékozott. Mert nem közönséges dolog volt ám az, amit a vendég neki elmondott.

Nagy eset az, kényes ügy, nagy titok, amelybe nem lehet mindenkit beavatni. — Caupán arra érdemes embert. Nincs is a földön olyan kincs, amiért elérni volna a mire a szavát adta. Node meg is volt arról győződve, hogy nem fogja megbánni, a titoktartását, mert hát busáson jövedelmez az neki, azt ígérte a vendég nő.

De mi is volt az a titok tulajdonképpen. Valóságos regény, szomorú, megható szerelme is van benne, melyben egy gróf kisasszony is szerepel. A nyájas jövevény ugyanis egy sárosmegyei grófi családnál volt nevelő. Ennek a grófi családnak volt egy fiatal leány sarja, akit ő nagyon szeretett. A gróf kisasszony szerelmes volt valakibe és úgy esett, hogy a grófi kastély tájékát megkörnyékezte a gólya. Ez nagy hiba, a főrangú családra nagyon kompromittáló lenne, ha ezt a világ megtudná. Eppen ezért szükséges, hogy a szegény megtévedt grófkisasszony Debrecenbe jöjjön és itt várja be a történet dőket. A nyelvmesternő aztán hozzátette, hogy Németh Mátyás az a derék becsületes szállodás, aki a grófkisasszonynak hajlékot adandó busás jövedelemre kell hogy szert tegyen.

Ogay Ilona azután megkérte Németh Mátyás vendéglőst, hogy küldjön hozzá egy szülésznőt, akivel a teendőket előre megbeszéli és különféle előkészületeket tett a gróf kisasszony fogadására. A szülésznő özv. Bercsányi Mihályné személyében csakhamar rendelkezésére állott. A nyelvmesternő egész napokon ott tartotta magánál, titkos tanácskozást folytatott vele és kicsalt tőle 55 korból. Bölcsőt rendelt a jövendő grófi csecsemő részére és Kukos György hetestől erre a célra kölcsönvett 36 koronát. Igérvén neki, hogy vissza fizetésekor annak dupláját fogja kapni. Lakott a szállodában egy katonaságtól kilépett őrmester. Ennek az embernek meg az összeköttetései révén nagyszerű állást biztosított, ha pillanatnyi pénzzavarából kiségit. — A hiszékeny ember adott is neki 80 koronát. Németh Mátyásnak 171 koronája uszott már lakás és koszt pénzben.

Igy telt az idő. A mesebeli gróf kisasszony azonban csak nem akart gólya

váróba jönni. Ez a körülmény aztán szegyet ütött Német fejébe s a mikor látta, hogy a szélhámos hölgy előkészületeket is tesz a „jobb fenéken“ való ellépésre, jelentést tett az esetről a rendőrségnek. Ogay Ilonának sikerült reggel megszöknie a vasúthoz. Ott gyorsan jegyet váltott s a szerencsi vonatra szállt fel. Német Mátyás neszét vette a szökésnek s kisetett az állomásra. Kellő pillanatban érkezett. Gyorsan felugrott ő is a vonatra, a mely azonban elindult már. Szerencsén aztán letartóztatta a szélhámos nyelvmesternőt, a kit a csendőrök vissza hoztak Debrecenbe.

A szélhámos nő ügyében tegnap volt a tárgyalás. A törvényszék előtt a vádlott csalónő beismerő vallomást tett. A tanúk is valamennyien egybehangzóan vallottak, igen terhelően a vádlottra, a kit a törvényszék 9 hónapi börtönrre ítelt. Az ítélet jogerős.

Szerkesztői-posta.

D. G. 1.) Bizony nem emlékszünk, hogy eredetileg hogy írják a „Váljunk el“ léha szerelmesének a nevét. Ugy emlékszünk, hogy Adhémár-nak. Ez esetben Adémár-nak ejtik ki. Akárhogy mondják, egyformán kell a színészeknek mondani, más-különbben a rendezés — rendszertelen.

2. Beefsteak (bifsztek) is jó.

Z. A. Főlölesleges külön üzenetünk, hogy dolgozatait mindég szívesen közöljük, tehát — a mint látni tetszik — a mostanit is. Vers térszűke miatt később jön.

„Hozzád.“ Ez gyöngé. A daktilikus lejtésű versek különben sem türik a döcögést, a pontatlanságot, azon még az sem segít, ha a mérték kedvéért „hullatják“-ot írunk „hullatják“ helyett.

„Itt élned halnod kell!“

— Regény. —

Írta: Inotay Béla. 18.

I.

A vár és a kunyhó.

— Azt egy percig sem hiszem. Mondom, hogy ismerem Aladárt. Rendbe hozza ő a maga dolgát a mamával, atban nyugodt lehetsz. Az én munkám majd az esküvő után következik. Csak nem képzeled, hogy Aladárt meghagyom ilyen semmivégyő uracnak, holott tudom, hogy okos és becsületes. Gyál bíró asszony csinálhat belőle valamit? Van benne diplomácia, van maliciózus szellem, a mit kár családi csetepatékban elforgácsolni. Észszel, egy kis szívvel, — a mit szinte sejték benne, — névvel és vagyonnal és ilyen asszonnyal, a minő én vagyok, legalább is főispán lesz az emberből! Arról kezeskedem neked! — Még a báróné összeköttetését is használhatjuk valamire, ha úgy kerül a sora!

Béla nevetett s cskugyan beismerte, hogy bátyjának a sorsa jó kézben van. — S az övé? . . .

A hárs alatt üldögél Zvolenszky bátya. Arcára gondok borulnak, hanem ajka már bodor füstöt érgetet föl, a melyek kissé ott örvénylenek még a levegőben, de csakhamar szerteszét foszladoznak. Nyomatlanul, mintha sohasem lettek volna. — Büszkélkedve nézi szép leánykájának forgolódását a tejesköcsögök körül s költői csapongásában azt óhajtaná, ha minden pillanatban picit kék virág hullna a gyermek hajfürtjeire s hófehér lepke szállna meg a vállain!

Ugyan mit sugna neki? micsoda titokteljes lírai költeményt?

Visszatér a gond az öreg költő homlokára, a mikor a közelgőket meglátja. Milena is abba hagyja a munkát s remegve várja, micsoda hirt hoznak amonnan, a kastélyból, hol csak ez imént szolgálta szeszonyja szeszélyeit, most meg ellenségként merednek fel a komor toronyok. Erre gondol az öreg is. Nem hullnak e a szegény

leányra, valahonnan a mérhetetlen magasból, honnét az ember jó és balsorsát várja, fekete virágok, hervatag lombok, vagy talán vércsöppök is? Vagy halálzó-pillangó kering a levegőben. Ne szálljon az ártatlan gyermek szívére!

Henem a Béla arcon vidám mosoly dereng. A férfi önbizalma, az ifju szerelme, a költő boldog rajongása közeledik felé. Minben boru eltűnik, csak derűs verőfény, csak zöldelő remény lakozik ma a Dormándiak ősfája alatt!

— Nos? kérdi mégis félénken az öregur Elzától.

— Hát azt hiszem, hogy Zvolenszki bácsi szegényebb volt már nem igen kaphatott volna, mint ezt a Serénket. Állása sine a gyámoltalannak.

— Értem, szél a költő elkomolyodva. Kitagadták, mert nem mond le a leányomról.

— Olyas valami fog történni. Ambár nem is igen van, a miből kitagadják.

— Azt is tudom. Én voltam a báróné meghitje gazdasági kérdésekben.

Milénától pedig ezt kérdi a csintalan leány:

— Ugyan Milena! szeretnéd te, ha szaknódnak szarvasbogár-garnitúrát csináltatnék?

(Folyt. köv.)

Városi Színház.

Bérletszűnet: (C.)

Ünnepi előadás a színház 40 éves évfordulójának alkalmából. Az ünnepi előadásban részt vesznek: Blaha Lujza, a budapesti Nemzeti Színház 6. tagja. — Mándoki Béla és Gárdonyi Antal nyugalmazott színészek.

ÜNNEPI ELŐADÁS.

I. Bánk-Bán opera nyitánya, előadja a 39-ik gy. e. zenekara, Huber Miksa karnagy vezérése mellett. II. Magyar dal, szavalja Szakács Andor. III. Bánk-Bán második felvonása.

SZEMÉLYEK:

Bánk Bán	— — — —	Mándoki Béla
Petur bán	— — — —	Szakács Andor
Mikhal bán	— — — —	Deésy Alfréd
Simon bán	— — — —	Szilágyi Ernő
Biberach	— — — —	Gárdonyi Antal
Zászlós ur	— — — —	Ungvári V.

IV. A falu rossza első felvonása.

SZEMÉLYEK:

Feledi Gáspár	— — — —	Vadász Lajos
Lajos	} gyermekei	Ternyei Lajos
Boriska		Szabó Irma
Teresi	— — — —	Almási Lola
Göndör Sándor	— — — —	Árkosy Vilmos
Kónya, Kántor	— — — —	Sarkadi Vilmos
Öreg paraszt	— — — —	Katona Imre
Finum Rózi	— — — —	Blaha Lujza

V. Ünnepi epilógus. Írta Kőrösey Kálmán.

SZEMÉLYEK:

Debrecen véd szelleme	— — — —	Csáder Irén
Hungária	— — — —	Markovics M.
Thália	— — — —	Szabó Irma

Nyílt-tér.

szilárd és folyékony

Szappan

Glycerin

a bőrt fehérré és gyöngéddé teszi.

Mindenütt kapható.

Glycerin szappan

ugy felnőtteknél, mint gyermekeknek a leggyöngébb korban a legkiűnőbb tisztító szernek bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr. Hebra tanár Schandlbauer, Frühwald, Breus Károly Gusztáv, Schandlbauer stb. . . álltal legjobb eredményhasznált.

Szőlővessző

A világhírű

„Delawáre“
adja a legjobb bort!

Oltani permetezni nem kell!
a szőlészeti kincse.

A phyloxerának ellent áll!

Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

nagymenyiségű sima és gyökeres Delawáre vessző eladás

Cím:

Szigyártó és Takács

Telep: Alsó-Szeged

Központi iroda: Felső-Szeged.
Somogy-m

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Klistemplombazár.

Megérkeztek raktárra az őszi divat újdonságai

Divat kelmek
Angol flanellek
Posztók Costümre
Mosó velezek stb. stb.
Külön szőnyeg osztály.

Legjobb bajuszpedró

a híres Debreceni

„CIVIS“ bajuszpedró

szoly nem tép, de jól összetartja és nőteti a bajuszt!

1 doboz ára 40 fillér.

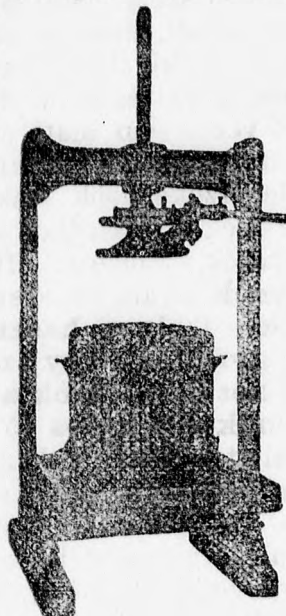
Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kllyó“-hoz DEBRECENBEN.

„Ursus“

a legkételetesebb vasgerenda szerkezetű szabadalmazott borsajtó. Felső nyomással, a törköly egy darabban vehető le, a must vasrészekkel nem érintkezik s így a bor megfeketedése kizárva. Legmagasabb nyomképesség. Hóni gyártmány.

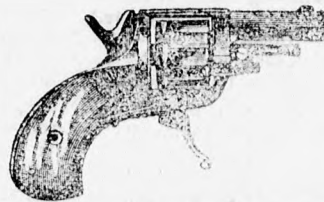
Budweisz-i és honi gyártmányu porcellán, valamint meidinger köpeny és öntöttvaskályhák, minden szerkezetű vas és porcellán-burkolatu konyhák.

Vadászfegyverek és felszerelések revolverek, hüvelyek. Lőpor áruda Ujdonság! Browning rendszerű ismétlő-fegyver 1903. minta.

Képes árlap ingyen és bérmentve.

TÓTH GYULA

Debrecen, Piac-utca 20-27.

Első kézből, a gyárban vásárol Ön olcsón és legjobban!

Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyár

STOWASSER J.

királyi udvari hangszergyáros, hadsereg-szállító, a Rákóczi javított tárogató és ahangfokozó gerenda feltalálója

Budapest, II., Lánchid-u. 5. sz.

Ajánlja saját gyárában készült, általánosan elismert különleges (speciálitás)fa-, réz-, fuvó és vonós hangszereit, cimbalmokat, stb.

Legnagyobb raktár és gyár.
Egedük 3-, 4-, 5-, 6-
forintól feljebb a leg-
jobb felszerelés-el.

Hangfokozó gerenda rózshafából, ujezüst billentyűvel és iskolával, 30- forinttól feljebb.

Harmonikumok. világhírű legjobb gyártmány, 65- forinttól feljebb.

Harmonikák, legjobb, erős, elpusztihtatallau hangokkal, 2.50, 3-, 4-, 5-, forintól feljebb. Különleges acélhangú hangversenyharmonikák saját minták.

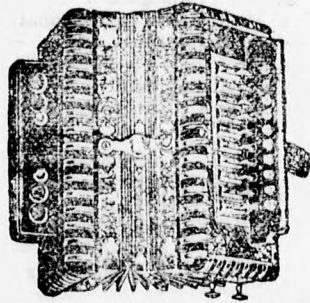
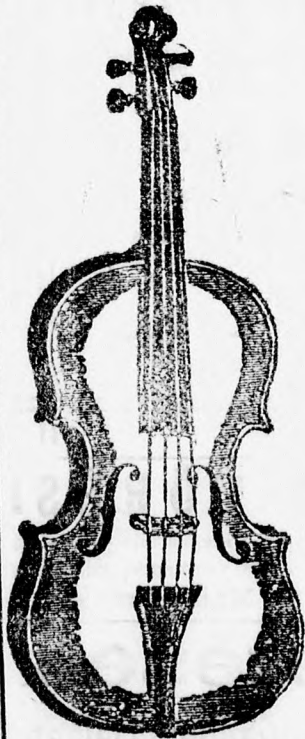
Zenekarok teljes felszerelése, előnyös feltételek mellett, jutányos árban, elismert jó minőség, a hadsereg és a legtöbb katonai zenekaroknak szállítója vagyok.

Javítások az összes hangszereken különleges szakszerű pontossággal, jutányos árban eszközöltnek.

Kezesség minden egyes hangszernél.

Kivitel nagyban és kicsinyben.

Árjegyzék minden hangszerül kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

A Horváth féle
gőzfűrészt telepen vágott tölgy-
tüzifa 100 kilogrammonként
75 kr-ért kapható.
Nagyobb vételnél árkedvezmény.